

MERINDE PENTRU SVFLET

Apare cu binecuvântarea PS Părinte Episcop Siluan,
al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei
Foaie de învățătură duhovnicească și cateheză a Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei

ANUL 8. N°38

SERIA SĂPTĂMÂNALĂ

02 SEPTEMBRIE 2018

CVANTUL DOMNULVI

DUMINICA A 14-A DUPĂ RUSALI ((PILDA NUNTII FIULVI DE ÎMPĂRAT))

II CORINTHENI 1, 21-24; 2, 1-4

Fraților, Cel ce ne întărește pe noi împreună cu voi, în Hristos, și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a și pecetluit pe noi și a dat arvuna Duhului în inimele noastre. Și eu chem pe Dumnezeu mărturie asupra sufletului meu, că, din cruce pentru voi, n-am venit încă la Corint. Nu că doar avem stăpânire peste credința voastră,

dar suntem împreună-lucrători ai bucuriei voastre, de vreme ce stați tari în credință. Și am judecat în mine aceasta, să nu vin iarăși la voi cu întristare. Căci, dacă eu vă înveselesc, dacă nu cel întristat de mine? Și v-am scris vouă aceasta, ca nu cumva la venirea mea să am întristare de la aceia care

trebuie să mă bucure, fiind încredințat despre voi toți că bucuria mea este și a voastră a tuturor. Pentru că, din multă supărare și cu inima strânsă de durere, v-am scris cu multe lacrimi, nu ca să vă întristați, ci ca să cunoașteți dragostea pe care o am cu prisosință către voi.

MATEI 22, 2-14

Zis-a Domnul pilda aceasta: Împărăția cerurilor asemănatu-s-a omului împărat care a făcut nuntă fiului său. Și a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poftiți la nuntă, dar ei n-au voit să vină. Iarăși a trimis alte slugi, zicând: Spuneți celor chemați: Iată, am pregătit ospățul meu; juncii mei și cele îngrășate s-au junghiat și toate sunt gata. Veniți la nuntă! Dar ei, fără să țină seama, s-au dus, unul la țarina sa, altul la neguțatoria lui; iar ceilalți,

punând mâna pe slugile lui, le-au batjocorit și le-au ucis. Auzind împăratul de acestea, s-a umplut de mânie și, trimițând oștile sale, a nimicit pe ucigașii aceia și cetății lor i-au dat foc. Apoi a zis către slugile sale: Nunta este gata, dar cei poftiți n-au fost vrednici. Mergeți, deci, la răspântiile drumurilor și, pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă. Atunci, ieșind slugile acelea la drumuri, au adunat pe toți câți i-au găsit, și răi și buni, și s-a umplut casa nunții cu

oaspeți. Iar Împăratul, intrând ca să privească pe oaspeți, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă și i-a zis: Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? El însă a tăcut. Atunci împăratul a zis slugilor: Legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

TRĂSĂVIRI

Cuvant despre cele doua ospete

Acum, în fața ochilor minții noastre se află două ospete, despre care ne vorbește pericopa evanghelică de astăzi. Unul dintre ospetele descrise în pildă este dat de un împărat plin de bunăvoință și milostiv. Însă când ospățul era gata, cei chemați n-au venit. Ei au preferat să se ocupe unii cu

cumpărături, alții cu treburi go-spodărești; iar alții, prinându-i pe soli, i-au batjocorit, iar pe unii chiar i-au omorât, împăratul, mâniat, pedepsindu-i aspru pe vinovați, își trimise iarăși slugile sale să cheme la ospăț pe oricine ar întâlni în cale. Se adună o mulțime de oameni, și când împăratul veni să-i vadă, zări pe unul care nu era îmbrăcat în haine de sărbătoare. El îl întrebă de ce nu a venit îmbrăcat cum se cuvine, iar acela tăcu, arătându-și astfel disprețul

față de împărat și nedorința de a participa la sărbătoare, motiv pentru care a fost dat afară. Astfel, la acest ospăț au fost mulți chemați, dar puțini au fost și aleși, care au luat parte la cină.

Al doilea ospăț nu este o pildă, ci este real. Este banchetul nelegiuitului Irod. Se vede că la acest banchet nici unul dintre cei chemați nu a refuzat să vină, toți erau îmbrăcați de sărbătoare și se desfătau după pofta inimii. El s-a petrecut în beție, desfrâu nestăvilit

TRĂSĂCĂRI

de simțul rușinii și de conștiință și s-a terminat cu o imensă crimă: uciderea lui Ioan Botezătorul.

Aceste două ospețe sunt chipurile a două feluri de viață, a două moduri de desfătare. Primul este închipuirea ospățului duhovnicesc, a desfătării duhovnicești. El este făcut de Domnul. Acest ospăț este Biserica lui Hristos. Noi suntem invitați la acest ospăț atunci când suntem chemați să participăm la slujbele bisericești, mai ales la dumnezeiasca Liturghie și la împărtășirea cu dumnezeiescul Trup și Sânge al lui Hristos, [când suntem chemați] la fapte bune, la luare-aminte și la trezvie. Noi refuzăm să mergem la acest ospăț când nu venim la slujbele Bisericii, când, în loc de bine, facem rău,

când preferăm grijile și plăcerile lumești în locul vieții în Dumnezeu. Noi nu venim în haine de nuntă când vieții trăite în Dumnezeu îi aducem dispoziții străine și păcătoase. Fiecare dintre noi este chemat de multe ori pe zi la acest ospăț și de fiecare dată refuză când, în locul celor duhovnicești și dumnezeiești, le preferă pe cele trupești și păcătoase.

Și la banchetul lui Irod suntem chemați de multe ori pe zi. Adevărat nu observăm imediat că răul ne ispitește. Păcatul începe întotdeauna cu lucruri mărunte. La

început, Irod chiar îl asculta cu plăcere pe Ioan Botezătorul, el înțelegea păcatul faptei sale, dar nu s-a luptat cu păcatul și a ajuns până la uciderea acestui mare drept. Noi mergem de fiecare dată la josnicul banchet al lui Irod când, în loc de bine, alegem răul, plăcerile trupești, păcătoase, nemilostivirea, neatenția față de propriul suflet și așa mai departe.

Începând cu lucruri mărunte, este deja greu să te oprești și dacă apoi

**Sfantul Ioan Maximovici
Predici și Îndrumări Duhovnicești, Ed. Sophia, București,
2006**

Nunti celebre

Această evanghelie, cunoscută sub numele de „Pilda nunții Fiului de Împărat“, este similară cu „pilda despre Cina cea Mare“, de la Luca 14, 16-24. Mesajul pildei, deși prezentat ușor diferit de către cei doi evangheliști, este același: Dumnezeu ne cheamă pe toți la Cina Euharistică – **S f â n t a Împărtășanie**, adică la mântuire, așa cum ne cheamă un prieten foarte

apropiat la vreme și nu te silești să te lupți cu tine însuși, poți ajunge până la cele mai mari păcate și crime, după care vor urma chinurile veșnice.

Și astăzi, Ioan Botezătorul îl cheamă pe fiecare dintre noi: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția Cerurilor“. Pocăiți-vă, ca să vă desfătați în luminoasele și veșnicele camere ale cinei Mielului» junghiat pentru păcatele întregii lumi, și ca să nu împărțiți cu diavolul cina răutății și a chinurilor tartarului (în gheenă), în întunericul de nepătruns.

apropiat la nunta fiului său. Refuzând a răspunde invitației, ne asemănăm cu iudeii care au respins creștinismul, deodată cu toți aceia de ieri și de azi care întorc spatele lui Hristos; răspunzând, ne asemănăm cu neamurile care au primit cu bucurie botezul creștin, dimpreună cu toți cei care au avut și au dragoste de Biserică, adevărindu-se în timp cuvintele Mântuitorului: „Mulți chemați (în sensul de toți chemați), puțini aleși!“

Dincolo de cuvinte
De ce Jertfa Mântuitorului Iisus

TRĂLĂCĂRI

Hristos, din care a izvorât Cina Euharistică, este prezentată ca o nuntă... Căci pilda vorbește despre un „fiu de împărat“, nimeni altul decât Hristos, „nunta“ devenind, astfel, simbol pentru patimile, moartea și învierea Lui.

În Sfânta Scriptură, legătura dintre Hristos și creație este văzută adesea ca o unire matrimonială, atât în Vechiul, cât mai ales în Noul Testament. Bunăoară, Cântarea Cântărilor vorbește despre dragostea Mirelui Ceresc pentru mireasa Lui, folosind chiar expresia „ziua sărbătoririi nunții“; la Nunta din Cana, Mântuitorul dă de înțeles că n-ar fi vrut să facă minuni, căci încă n-a sosit ceasul Lui, adică vremea nunții, adică a jertfei Lui; Sfântul Ioan Botezătorul vorbește despre Hristos ca despre un Mire, el autointitulându-se „prieteni al Mirelui“; Sf. Ap. Pavel mărturisește că „Taina aceasta (a nunții) mare este! Iar eu zic: în Hristos și în Biserică“, arătând că iubirea dintre bărbat și femeie trebuie să aibă model pe cea dintre Hristos și Biserică.

Iată câteva cuvinte cheie: nuntă, cină, Mire, mireasă, Miel, care ne călăuzesc spre înțelesul limpede că jertfa Mântuitorului este simbolizată prin imaginea nunții. Jertfa în sine este un act al iubirii. Nunta (căsătoria) din dragoste presupune jertfelnicie: alungarea oricărei forme de egoism, cultivarea altruismului, culminând chiar cu sacrificiul vieții la nevoie pentru persoana iubită, după exemplul suprem al lui Hristos.

La moarte ca la nuntă Pilda aceasta a fost rostită ca noi să pricepem cât de mare este iubirea lui Dumnezeu față de oameni, concretizată în jertfirea Fiului Său pentru mântuirea noastră.

Cu alte cuvinte, imaginea nunții și

a iubirii pământești este un exem-

GÂNDUL SĂPTĂMĂNI

Dacă o să vedem odată – și-o să vedem odată – câte gânduri drăcești n-am măcinat noi în vremea noastră, cred c-o să ne uimim cum a reușit Dumnezeu să ne țină în viață, pentru că fiecare din alea pe care le-am măcinat cu gândul nostru, fără să știm originea gândului, dar măcinând materia gândului – care dacă este drăcească este neapărat deznădăjduitoare și mortală, în multe, multe feluri.

Când o să vedem cum ne-a păzit Dumnezeu, cred c-o să rămânem într-adevăr uimiți. Parte din cultura filocalică, o parte, cea mai importantă, duhovnicia, este nu analiza materiei gândurilor, ci prin rugăciune, a dibui originea gândului. Important e să știți originea gândului și tot ce e de la Dumnezeu. Gândul

Dumnezeiesc vine întotdeauna c-o oarecare pace, chiar dacă este un gând care te osândește, îți da ori o pace, ori o nădejde, ori ceva prin care te mântuiești.

Gândurile, cele pe care trebuie să le disprețuim zic, nu se înfricoșează de ele, sunt gânduri care ne aduc frică, întuneric, necredință, îndoielnicie din aia care te „panichează“, te terorizează, toate astea dacă le depistați și mai ales duhovniciei, dacă prin rugăciune le depistați, nu este vorba de a discuta cu ele: le

lepezi cu dispreț. Lumea întunericului nu trebuie să fie lumea care ne înfricoșează, fiindcă Dumnezeu este prea atotputernic, dar trebuie să fie o lume cu care n-avem nimic de-a face – dispreț total.

Părintele Rafail Noica

plu, pe înțelesul nostru, al iubirii dintre Dumnezeu și creația Sa, învățând de aici că modelul jertfelniciei soților, care se iubesc cu adevărat, ne ajută să înțelegem valoarea jertfei izvorâte din iubirea supremă a lui Dumnezeu pentru noi. Căci „atât de mult a iubit Dumnezeu lumea – zice Mântuitorul – încât pe Unicul Său Fiu L-a dat pentru ea...“. L-a dat spre jertfă, se înțelege.

Pildei Lui i-au urmat, se știe, un număr nesfârșit de ucenici direcți și indirecti, din toate veacurile și timpurile, inclusiv pe pământ românesc, propovăduitorii Evangheliei mergând la moarte ca la nuntă...

Așa se face că un întemnițat al închisorilor comuniste de la noi, admirabilul Radu Gyr, avea să imortalizeze în versuri această „cununie a morții martirice“ prin care zilnic treceau colegi de-ai lui de suferință: „Moartea, numai moartea... ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunți!“ (Imnul tineretii...). Iar un alt poet patriot, profund creștin, Ioan Alexandru, versifică astfel iubirea jertfelnică: „Sfârșitul în iubire-nseamnă nuntă/ Când Mire și mireasă se-nveșmântă“

Fericire pe săturate Precum se știe, nunta este o expresie a bucuriei și fericirii, iar jertfa, în creștinism, are ca finalitate nu tristețea, durerea și deznădejdea, ci bucuria dăruirii totale pentru o cauză nobilă.

De aceea, repetăm, martirii mergeau spre moarte ca la nuntă. Mântuitorul Însuși S-a jertfit ca să ne ofere nouă bucuria învierii, bucuria sălășluirii în Biserică slavei veșnice.

Sfântul Ioan Gură de Aur, la întrebarea „pentru ce Hristos a vorbit aici de nuntă?“ răspunde: „Ca

TRĂLĂCĂRI

să cunoști câtă grijă are Dumnezeu de noi, cât de mult ne doare; ca să cunoști câtă strălucire au cele din împărăția Sa; că acolo nimic nu-i trist, nimic dureros, ci toate sunt pline de bucurie duhovnicească...” (Omilia la Matei, LXIX, 1).

Iar un comentator modern, Matthew Henry, observă că Atotmilostivul Dumnezeu nu ne invită la o simplă masă, cu hrană frugală, ci la un banchet împăralesc. Nunta devine, astfel, și simbolul celei mai îmbelșugate „mese” din lume: Sfânta Împărtășanie, ca Hrană a nemuririi pentru Împărăția Veșnică.

C r ă i a s a l u i H r i s t o s
Jertfa morții simbolizată prin nuntă (cununie) se regăsește minunat ilustrată și în câteva balade populare românești, între care se remarcă în chip aparte Miorița și Meșterul Manole. Tema jertfei, care străbate ca un fir roșu ambele creații, a fost preluată, cu siguranță, din Evanghelie. Afirmă acest lucru atât părinți ai Bisericii, cât și cercetători laici, de reală notorietate.

Întrebat, în primăvara lui 1993, de câțiva tineri ascoriști din Cluj, „Despre Miorița ce ne puteți spune?”- părintele Stăniloae a răspuns: „Miorița vorbește de Hristos și sufletul omenesc. Ciobanul care are oi mai multe este Hristos; ceilalți doi: Pilat și evreii... Iar Hristos are ca mireasă sufletul omenesc.

Iată cât de adâncă este Miorița. Se simte că poporul nostru e popor creștin!”

Mircea Eliade, în „De la Zalmoxis la Genghis-Han”, vede în Miorița „universul întreg transfigurat”, moartea fiind „o nuntă de proporții cosmice”, tânărul păstor reușind să „prefacă un eveniment

nefericit într-o Taină a Nunții”, iar „bătrâna mamă care-și caută fiul vorbește despre peregrinările Fecioarei în căutarea lui Iisus, amintind de alte piese folclorice...” (bunăoară balada „Maica Bătrână”, n.n.).

La rândul său, Lucian Blaga (v. Spațiul Mioritic în vol. „Trilogia culturii”) constată că „nunta” din Miorița „nu este numai un element creștin, ci (ceva) mai precis: un element ortodox... cu natura întregă prefăcută în Biserică...”

Iată cum a receptat, așadar, poporul de rând Jertfa Mântuitorului, în această sublimă producție, în legătură cu care sensibilul Nichita Stănescu a exclamat: „Fără Miorița noi n-am fi fost niciodată poeți!” (Cartea de recitare).

Fără Miorița, adăugăm noi, n-am fi știut că oamenii de rând au înțeles atât de bine sensul adânc al Evangheliei de astăzi, fără să aibă studii de teologie. „Păstorul sacrificat” din baladă nu-i altul decât Iisus, Păstorul Cel Bun, după cum Însuși a mărturisit: „Eu sunt Păstorul Cel Bun, Care-Și pune sufletul pentru oile Sale...” (In 10, 11). El este Mirele, Care S-a „însurat c-o mândră crăiasă, a lumii mireasă...”, sublimă formă poetică, utilizată pentru a reda noțiunea de „Biserică”.

Cine e meșterul Manole? Cât privește cealaltă capodoperă a geniului popular românesc, Meșterul Manole, nu este greu a sesiza că însuși numele „Manole”, de la Emanuel (cu noi este Dumnezeu), ne trimite la Cel prin Care toate s-au zidit, Iisus Hristos. În fapt, ce zidește în baladă „meșterul”? O biserică, nu-i așa? Exact ceea ce a întemeiat Hristos pe pământ: Biserica creștină.

Ca și Iisus, Manole a murit în final, dar unde a căzut el s-a făcut

„o fântână lină...”, transpunere genială a cuvintelor lui Iisus: „Cel ce va bea din apa pe care Eu o voi da lumii nu va mai înseta în veac... Căci se va face într-însul izvor de apă vie”. Balada surprinde, așadar, nu doar jertfa morții, ci și speranța învierii. Legătura dintre jertfa și nuntă (căsătorie) nu lipsește nici aici, dar este inclusă cu sensul de la om spre Dumnezeu. Vrea să ne amintească, astfel, că la iubirea lui Dumnezeu trebuie să răspundem și noi cu daruri (jertfe). Manole, pentru a-și plini lucrarea, o zidește pe draga lui Ana (nume de loc întâmplător: „hannan” în ebraică înseamnă „milostenie”, „dar”), dăruind, astfel, cea mai scumpă ofrandă pe care o avea.

De altfel, moartea amândurora se preschimbă într-o nuntă mistică, o cununie jertfelnică, dincolo de pragul acestei atât de trecătoare vieți, care-i va uni pentru vecie. Manole apare, astfel, ca întruchiparea Fiului Omului, adică a lui Iisus cu firea umană, Care aduce și Se aduce jertfă, închipuindu-ne pe oricare dintre noi, aducând ofrande lui Dumnezeu, la nevoie viața însăși.

Cum răspundem invitației? Iată câteva elemente care ne vor ajuta să adâncim mai bine înțelesul chemării „Împăratului” la „nunta” Fiului Său.

Căci dacă El ne-a creat din iubire, pe noi și pe toate cele ce ne înconjoară, și tot din iubire L-a dat pe Fiul spre a Se jertfi pentru mântuirea noastră, noi, la rândul-ne, trebuie să răspundem invitației de a participa la nunta, jertfa, euharistică, cu daruri pe măsura drăgoșiei cu care am fost chemați.

Prof. Univ. Vasile Gordon
Sursa:ziarullumina.ro